

М.І. Спузяк,
І.О. Крамний,
І.О. Вороньжев,
Р.Ю. Чурилін

*Харківська медична академія
післядипломної освіти*

Роль «Українського радіологічного журналу» в популяризації проблем педіатричної радіології

Минуло два десятиріччя з того часу, коли на теренах нашої медицини з'явилося нове, перше в Україні фахове україномовне видання «Український радіологічний журнал», створене завдяки зусиллям директора ДУ «Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва НАМН України», члена-кореспондента НАМН України, доктора медичних наук професора Миколи Івановича Пилипенка.

У вітанні до виходу першого випуску часопису тодішній міністр охорони здоров'я Ю. Спіженко підкреслив, що «ознайомлення практичних лікарів-радіологів з досягненнями медичної радіології сприятиме ефективному впровадженню нових засобів променевої діагностики і терапії у практику охорони здоров'я... а науковці республіки одержать можливість широко висвітлювати результати своїх наукових досягнень, проводити принципові наукові дискусії, а лікарі-радіологи — обмінюватись досвідом своєї роботи».

Головний редактор «Українського радіологічного журналу» професор М.І. Пилипенко звернув увагу медичного загалу України на «нагальну потребу та надзвичайну важливість об'єднання зусиль у вирішенні багатогранних аспектів надання діагностичної та лікувальної допомоги хворим в Україні на рівні міжнародних вимог... консолідації зусиль усіх представників нашого фаху, які працюють у закладах охорони здоров'я та на терені науки». Відтоді журнал набув статусу основного радіологічного видання, яке друкує результати наукових досліджень, огляди літератури, наводить приклади з практичної діяльності лікарів і т.ін. Тепер уже неможливо уявити галузь променевої діагностики без такого необхідного видання.

У державах Європи, як і в більшості країн світу, існує окрема спеціальність — педіатрична радіо-

логія. В Україні, на жаль, такого фаху немає і це створює певні труднощі як у проведенні наукових досліджень, так і при підвищенні кваліфікації лікарів, котрі працюють у дитячих лікувальних закладах. Надзвичайно мало спеціальної літератури, монографій, навчальних посібників з педіатричної радіології, де лікар мав би почерпнути необхідні для практичної роботи знання.

З огляду на це, протягом усього періоду видання журналу редакційна колегія надавала великого значення викладенню на шпальтах журналу проблем педіатричної радіології, і не тільки з використанням рентгенодіагностики, а й інших методів візуалізації практично всіх органів і систем дитячого організму.

Загальновідомим є той факт, що близько 70% дітей звертаються в лікувальні поліклінічні заклади з різними респіраторними скаргами, тобто хвороби органів дихання визнані найбільш поширеними в педіатрії.

У зв'язку з цим проблемам педіатричної пульмонології в УРЖ надають особливої уваги. Слід підкреслити, що задовго до проведення керівництвом держави заходів щодо створення нових неонатальних центрів, у журналі зрозуміли надзвичайну клінічну і соціальну важливість цієї проблеми, отже регулярно друкували статті з проблем діагностики захворювань органів дихання у немовлят.

Сьогодні можна згадати праці з рентгенодіагностики гострих бронхолегеневих захворювань у немовлят, аспіраційного синдрому в новонароджених, роботи стосовно оцінки ступеня його тяжкості, діагностики вираженого ускладнення штучної вентиляції легень, зокрема, бронхолегеневої дисплазії, стосовно особливостей променевої діагностики симптому витоку вільного повітря у

грудній клітці, рентгенодіагностики шокової легені та її ускладнень.

Не менш важливою залишається проблема діагностики гострих запальних і нагнійних захворювань органів дихання в дітей та підлітків. Про діагностику цієї групи захворювань йдеться в наукових статтях, де розповідалося як розпізнавати гострі бронхіти і бронхіоліти, як вчасно запобігти ускладненням, пневмоніям, зокрема, цитомегаловірусним і їх ускладненням, гострим при таких хворобах абсцесам у дітей. Особливо наголошувалося на ролі рентгенограметрії в діагностиці гіперпневматозу при гострих запальних процесах у дітей і т.ін.

Деякі наукові праці були присвячені аспектам променевої діагностики системних і онкологічних захворювань, зокрема виявленню змін легень та серця у дітей та підлітків, хворих на системний червоний вовчак, гострий лейкоз, лімфогранулематоз, а також клінічному перебігу, променевої діагностиці та терапії раку щитоподібної залози в дітей та підлітків, ультрасонографічним критеріям лімфоми Годжкіна. Окремі роботи були присвячені променевої діагностиці такого найпоширенішого спадкового захворювання як муковісцидоз.

Часто матеріали, опубліковані в журналі, висвітлювали проблеми променевої діагностики захворювань серцево-судинної системи у дітей та підлітків, зокрема, постгіпоксичної кардіопатії в немовлят із пологовими травмами центральної нервової системи; результати вивчення морфофункціонального стану серця в дітей і підлітків, потерпілих унаслідок аварії на ЧАЕС, та дітей, народжених від батьків-ліквідаторів аварії на ЧАЕС. Одна зі статей була присвячена аналізу даних динамічного ЕхоКГ-спостереження за немовлятами з коарктацією аорти.

Не залишилися поза увагою редакції і аспекти променевої діагностики захворювань травної системи в дітей та підлітків за допомогою різних методів. Це наукові праці, присвячені рентгенологічним особливостям виразкової хвороби шлунка в дітей та підлітків, рентгенологічній характеристиці тяжких форм неспецифічного виразкового коліту у дітей, клініко-променевої діагностиці стану товстої кишки в разі гастродуоденальної патології при хронічному товстокишковому стазі. Ряд статей присвячено ультразвуковій діагнос-

тиці фізико-хімічної стадії жовчокам'яної хвороби, клініко-радіологічним паралелям в оцінці функціонального стану печінки у дітей, хворих на хронічний гепатит, її променевої діагностиці при нефротичному синдромі, рентгенологічним і функціональним методам дослідження в оцінці функціонального стану печінки у таких пацієнтів, променевої діагностиці цього органа при нефротичному синдромі у дітей, рентгенологічним і функціональним методам дослідження в оцінці віддалених результатів оперативного лікування дітей із норицевими формами аноректальної атрезії.

На сторінках журналу знайшли своє відображення проблеми хвороб усіх систем дитячого організму, зокрема й сечостатевої, діагностики за допомогою різних методик променевого дослідження. У статтях висвітлено питання клініко-рентгенологічних паралелей у дітей з функціональними порушеннями уродинаміки, можливостей радіоізотопної реографії в діагностиці порушень функції нирок у підлітків, хворих на цукровий діабет, діагностики пухлини Вільмса із синдромом Бадда-Кіарі, особливостей проведення методик та опрацювання інформації при сцинтиграфічних дослідженнях сечовидільної системи.

Обмежена кількість робіт присвячена променевої діагностиці захворювань статевої системи у дитячому віці: рентгенологічній семіотиці змін матки і яєчників при деяких захворюваннях статевої системи у дівчинок і дівчин, особливостям променевої діагностики в останніх із синдромом Штейна–Левенталя та ехосонографічній характеристиці органів малого таза у дівчин-підлітків із пубертатними кровотечами.

Досить широко в наукових публікаціях УРЖ висвітлені питання променевої діагностики захворювань системи опори та руху. В цих публікаціях викладені питання діагностичних можливостей рентгенограм кистей у розпізнаванні деяких системних уражень кістяка в молодому віці, рентгенологічних проявів кісткових змін у дітей при серпоподібноклітинній анемії, рентгенологічної картини метаепіфізарних зон росту в нормі і при патології, клініко-рентгенологічної діагностики солітарної еозинофільної гранульоми кісток у дітей, питанням особливостей рентгенологічної картини ротаційного підвивиху атланта та його ускладнень у дітей віком 3–16 років, приділена

увага проблемам ультрасонографії верхнього відділу хребта, рентгенодіагностики пологових пошкоджень шийного відділу хребта у новонароджених.

Окремі статті стосувалися променевої діагностики захворювань і уражень черепа у дітей та підлітків. Це роботи, в яких висвітлено роль доплерометричних та ехокардіографічних досліджень у комплексній оцінці ступеня тяжкості гіпоксичних уражень ЦНС плода, структурних змін речовини головного мозку у хворих на епілепсію дітей за даними МРТ, ультразвуковим дослідженням та МРТ уражень головного мозку при цитомегаловірусній інфекції.

Тема променевої діагностики захворювань у дітей та підлітків у журналі не обмежувалася тільки викладенням питань конвенційної рентгенодіагностики, УЗД, КТ і МРТ. В деяких працях висвітлювалися проблеми дитячої радіоонкології та можливі шляхи її удосконалення в Україні. Публікувалися праці методичного характеру, зокрема, з питань викладання проблем післядипломного навчання лікарів променевої діагностики в педіатрії, історії кафедри рентгенології дитячого віку та інші.

Для об'єктивності слід підкреслити, що близько 80–85% статей було підготовлено співробітниками кафедри променевої діагностики Харківської медичної академії післядипломної освіти.

Колектив кафедри променевої діагностики ХМАПО щиро вітає редакційну колегію «Українського радіологічного журналу» і особисто головного редактора члена-кореспондента НАМН України, доктора медичних наук, професора Миколу Івановича Пилипенка з двадцятиріччям журналу і бажає міцного здоров'я, професійних успіхів, здійснення творчих намірів.